

ПЕДАГОГІЧНА ОВІТА

УДК 028.1:373.3/.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16809986>

Читання як інструмент формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства

Матвійчук Оксана Євгенівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент, старший науковий співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського, м. Київ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0002-8555-3645>

Прийнято: 18.07.2025 | Опубліковано: 31.07.2025

***Анотація.** Стаття присвячена ролі читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості. В умовах інформаційного суспільства розуміння сутності читання як здатності сприймати, розуміти інформацію, яка передається тим чи іншим способом або відтворена технічними пристроями актуалізується в повній мірі. Саме читання книг розвиває навички критично аналізувати та оцінювати інформацію, розширює кругозір, покращує пам'ять, стимулює роботу мозку, підвищує імовірність досягнення поставлених цілей та є ключовим умінням для опанування майбутньої професії. Особливо актуальними, в умовах російсько-української війни, стають дослідження важливості читання як інструменту посилення стресостійкості, психологічного розвантаження. Значущість читання особистості в сучасному суспільстві зазначена в Стратегії розвитку читання на період до*

2032 року «Читання як життєва стратегія». Визначено завдання бібліотек щодо реалізації даної Стратегії в контексті популяризації читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості.

Метою статті є обґрунтування значущості читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства.

Методи. У статті використано загальні методи дослідження (спостереження, порівняння, аналіз та синтез інформації).

Результати свідчать про те, що читання підвищує імовірність досягнення поставлених цілей, сприяє вихованню людей з критичним мисленням і ключовими вміннями. Регулярне читання може стати ефективною частиною стратегії зниження стресу та поліпшення якості життя. Важливою у популяризації читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства є роль бібліотек.

Висновки. Проаналізовано праці вчених, які досліджують питання сутності читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості. Узагальнено, що навичку читання важливо розвивати протягом всього життя, розпочинаючи з дитячого віку. Зазначено, що реалізація мети та завдань Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» сприятиме посиленню в українському суспільстві значущості читання як чинника розвитку критичного мислення та інструменту досягнення успіху у навчанні та житті. Аргументовано, що популяризуючи читання бібліотекам важливо акцентувати увагу на значущості читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості.

Ключові слова: читання; інструмент; формування; життєва стратегія; навичка; значущість; бібліотека; популяризація; промоція читання.

Reading as a tool for forming a life strategy of an individual in the conditions of an information society

Oksana Matviichuk,

Candidate of pedagogical sciences, associate professor,

V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0002-8555-3645>

Abstract. *The article is devoted to the role of reading as a tool for forming a person's life strategy. In the conditions of the information society, the understanding of the essence of reading as the ability to perceive and understand information that is transmitted in one way or another or reproduced by technical devices is fully actualized. It is reading books that develops the skills to critically analyze and evaluate information, broadens horizons, improves memory, stimulates brain function, increases the likelihood of achieving goals, and is a key skill for mastering a future profession. Especially relevant in the context of the Russian-Ukrainian war are studies of the importance of reading as a tool for increasing stress resistance and psychological relief. The importance of reading for an individual in modern society is indicated in the Strategy for the Development of Reading for the Period Until 2032 "Reading as a Life Strategy."*

The tasks of libraries regarding the implementation of this Strategy in the context of popularizing reading as a tool for forming a life strategy of an individual are determined.

The purpose of the article is to substantiate the significance of reading as a tool for forming a life strategy of an individual in the conditions of an information society. It is noted that the implementation of the goals and objectives of the Reading Development Strategy for the period until 2032 "Reading as a Life Strategy" will contribute to strengthening the significance of reading in Ukrainian society as a factor in the development of critical thinking and a tool for achieving success in learning and life.

Purpose: *The purpose of the article is to substantiate the significance of reading as a tool for forming a life strategy of an individual in the conditions of an information society.*

Methods. *The article uses general research methods (observation, comparison, analysis and synthesis of information).*

Results. *The results suggest that reading increases the likelihood of achieving goals, helps develop critical thinking and key skills, and can be an effective part of a stress reduction and quality of life strategy. The role of libraries is important in popularizing reading as a tool for forming a life strategy for an individual in the information society.*

Conclusions. *The works of scientists who study the essence of reading as a tool for forming a person's life strategy are analyzed. It is summarized that it is important to develop reading skills throughout life, starting from childhood. It is noted that the implementation of the goals and objectives of the Reading Development Strategy for the period until 2032 "Reading as a Life Strategy" will contribute to strengthening the significance of reading in Ukrainian society as a factor in the development of critical thinking and a tool for achieving success in learning and life. It is argued that when promoting reading, it is important for libraries to focus on the importance of reading as a tool for forming a person's life strategy.*

Keywords: *reading; tool; formation; life strategy; skill; significance; library; popularization; promotion of reading.*

Постановка проблеми. Освіта кожної особистості починається з оволодіння найфундаментальнішою навичкою – вмінням читати. Ця навичка розвивається протягом усього життя, покращує пам'ять, створює потужний словниковий запас і базу знань, а також надає багатство та глибину відчуття життя. Читання має глибокий вплив на розвиток особистості, формуючи її мислення, емоційний світ та розуміння світу навколо. В складних сучасних умовах в Україні було схвалено Стратегію розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» [1]. Її мета – популяризувати читання для задоволення та розвитку як життєвої практики. У стратегії читання визнано на державному рівні одним із ключових чинників розвитку людського потенціалу, джерелом трансформації особистості, набуття звички читання як щоденної практики важливим пріоритетом, а формування читацької грамотності визначено важливим завданням усіх інституцій: закладів освіти, громадських установ, органів місцевого самоврядування, але найбільше бібліотек. Але, щоб читання стало інструментом формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства необхідно постійно популяризувати читання в суспільстві, проводити наукові дослідження, соціологічні виміри значущості читання для окремих груп читачів. В умовах інформаційного суспільства під час промоцій читання важливо використовувати інформаційно-комунікаційні технології. Теоретичні та прикладні дослідження з теми читання найчастіше пов'язані з формуванням навичок читання учнів, виховання їх читацької культури та грамотності. В основному це статті, посібники, методичні рекомендації. Але публікацій в яких сутність читання визначається як важливий інструмент формування

життєвої стратегії особистості не достатньо, тому це питання потребує наукового осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема значущості читання піднімається в наукових дослідженнях як міжнародних так і українських науковців. Зарубіжні дослідники Roger Beard [2], Celia Zamudio Mesa [3] відзначають, що галузь читання є захопливою та цікавою, піддається дослідженням за допомогою низки теорій та наукових досліджень. Автори досліджують взаємозв'язок читання, свідомості та раціональності та роблять висновок, що незважаючи на значні зусилля дослідників, залишається багато невирішених питань у розумінні значущості читання. Вплив стратегій уважного читання на індивідуальну інноваційність та життєві навички висвітлено у публікації Yasemin Baki [4]. У своєму дослідженні авторка робить висновок, що навички читання, необхідно постійно оновлювати через цінність, яку вони додають життю як навчальна діяльність, що є однією з найважливіших життєвих навичок, якими повинна володіти людина. 25 статистичних даних про користь читання наведено у статті E. Yacobs-Pinson (когнітивні та соціально-емоційні переваги читання, користь читання для психічного та фізичного здоров'я). Заохочення читання для задоволення, чи то через друковані книги, чи в цифровому форматі, може підвищити особисту самореалізацію та розширити кругозір відзначає дослідниця E. Yacobs-Pinson [5]. Питання сутності читання, формування читацької культури та читацької грамотності завжди було і в пріоритеті українських дослідників. Читання є одним з найрозповсюдженіших видів отримання інформації. Від його якості великою мірою залежить ступінь засвоєння людиною нової інформації, через читання реалізується широкий спектр освітніх та виховних впливів на особистість. Загалом культура читання є невід'ємною складовою загальної культури особистості про це зазначає українська дослідниця Н. Чепелева [6]. Основи концепції інформаційного суспільства пов'язані з визнанням

найвищою цінністю знань та еволюції людини в напрямку оперування цими знаннями для вирішення поточних завдань. Читання виступає як стратегія діяльності в інформаційному просторі. Саме з цього погляду варто більш детально досліджувати проблему читання. Найбільше наукових публікацій з питань читання, присвячено процесу формування компетентного учня-читача. Це в основному праці педагогів науковців та практиків. Наприклад (історичний аспект становлення та розвитку методики читання в українській початковій школі Г.Підлужна, О.Марущак) [7]; читання як важливий засіб соціалізації дитини Л.Баліка, Г.Шелюк [8]; формування читацької культури молодших школярів на сучасному етапі Г.Білавич, М. Шетеля [9]; становлення позиції свідомого читача в учнів початкової школи: психофізіологічний аспект О.Кочерга [10]. Окремі складові дослідження проблеми читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства» зустрічаються в публікації К.Серажим, який відзначає, що читання – це найважливіша стратегія життя мислячої людини. Читати необхідно все життя [11, С.49]. Психологічний погляд на читання як один із способів знизити рівень стресу, що є актуальним в умовах російсько-української війни; узагальнення, що читання книг, якщо стає щоденною звичкою продовжує життя та знижує ризик хвороб мозку представлено у ряді публікацій [12; 13; 14].

Важливими з огляду на тему нашого дослідження є питання сутності життєвої стратегії особистості, які ґрунтовно досліджує І. Кудінов [15]. Перед тим як прийняти будь-яке рішення в особистості спрацьовує внутрішній пошук інформації, аби віднайти правильне рішення та зробити вибір. Шлях від пошуку інформації до прийняття рішення виявляється у відповідній життєвій стратегії особистості зазначає Ю. Гончаренко [16, С.83]. Бібліотечні фахівці долучаються до реалізації Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» організовують і проводять заходи

інформаційно-промоційного характеру щодо кореляції читання й життєвого успіху, популяризують читання, як звичку та корисну дозвілєву практику протягом життя, а також як інструмент кар'єрного зростання та саморозвитку; виховують читацьку культуру, спільно з педагогами формують читацьку грамотність. Узагальнений досвід такої діяльності представлено у науково-методичних збірках за редакцією І.Вашеняк та Ю.Амельченко [17; 18], на сайтах бібліотек, зокрема на веб-порталі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського <https://dnpb.gov.ua/ua/>.

Отже, сучасний стан наукових досліджень демонструє наявність теоретичної бази та практичних напрацювань, що стосуються питання ролі читання, формування читацької компетентності учнів, розуміння сутності термін «життєва стратегія». Проте саме аспект значущості читання для реалізації життєвої стратегії особистості потребує подальшого наукового осмислення, зокрема в контексті популяризації читання з використанням інформаційних технологій, спрямованих на підвищення статусу читання як важливого інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Попри інтерес зарубіжних та українських дослідників до питання читання, досі не отримали належного наукового висвітлення питання значущості читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства. Важливо популяризувати читання серед учнів різни вікових груп, студентів, дорослих користувачів з позиції важливості для кожної особистості, наголошувати на перевагах читання книг, акцентувати увагу на ролі читання не лише для розумової діяльності, оскільки читання розширює ресурс словникового запасу, але й покращення пам'яті, розвитку соціальних навичок та здатності до емпатії; зменшення рівня стресу.

Формулювання мети статті (постановка завдання) – *обґрунтування значущості читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості в умовах інформаційного суспільства.*

Досягнення поставленої мети визначає розв’язання таких **завдань**:

проаналізувати праці дослідників з теми читання, життєвої стратегії особистості;

продемонструвати важливість читання для розвитку особистості, яка зазначена в Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія»;

акцентувати увагу на питаннях популяризації читання в суспільстві із залученням бібліотечних форм та засобів, практичного досвіду роботи провідних бібліотек України;

обґрунтувати доцільність використання інформаційно-комунікаційних технологій у промоції читання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті реалізації Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» важливо популяризувати читання, підкреслювати його значущість для кожної особистості, особливо тому що читання для задоволення та розвитку як життєва практика втрачає свою популярність в Україні, поступаючи споживанню «швидкої» інформації із соціальних мереж, доступному відеоконтенту і телебаченню. Результатом реалізації Стратегії має стати: 1) упровадження сучасних читацьких технік в освітній процес на рівні загальної середньої освіти; 2) введення методів інноваційного розвитку читання до освітніх програм закладів загальної середньої освіти; 3) упровадження інтерактивних методів та ігрових технік читання в освітній процес; 4) організація і проведення заходів інформаційно-промоційного характеру щодо кореляції читання й життєвого успіху [1]. Саме на заклади освіти та бібліотеки покладається найбільше завдань у реалізації цієї Стратегії.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського здійснює бібліотечно-інформаційний супровід освіти за допомогою побудови інноваційної моделі наукової бібліотеки, яка здатна ефективно забезпечувати сучасні потреби користувачів, володіє потужними базами даних, надає вільний доступ до світових інформаційних мереж і банків даних на основі широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій, забезпечує методичний супровід освітянських бібліотек, різними формами роботи популяризує читання серед користувачів. Фахівці бібліотеки готують рекомендаційні списки літератури, проводять семінари, вебінари, різні акції та заходи щодо промоції читання, у соціальних мережах поширюють дописи про значущість читання, зокрема, що читання пронизує всі аспекти людського життя та є підґрунтям освітньої, пізнавальної, інформаційної й професійної діяльності. Читання стає основою освіти і провідним умінням для самоосвіти упродовж усього життя. Для формування звички та потреби в читанні як обов'язкового компонента життєвої стратегії особистості було проведено Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек «Читаюча шкільна родина – стратегічне завдання бібліотеки» з матеріалами учасників можна ознайомитись на сайті <https://dnrb.gov.ua/ua/%d0%b2%d1%81%d0%b5%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d0%b9-%d0%bc%d1%96%d1%81%d1%8f%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%ba-%d1%88%d0%ba%d1%96%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d0%b1%d1%96/>. Ці матеріали можуть бути корисними і педагогам і громадським діячам, які прагнуть популяризувати читання як інструмент формування життєвої стратегії особистості.

Аналізуючи практичний досвід педагогів та бібліотечних фахівців з промоції читання варто звернути увагу, що популяризація читання у закладах освіти та бібліотеках відбувається в першу чергу в контексті залучення до

читання учнів, виховання їх читацької культури та читацької грамотності. Дослідники О.Кочерга, Л.Баліка, Г. Шелюк відзначають, що читання – когнітивна навичка, що передбачає конкретні читацькі процеси, які реалізують компетентні читачі, виявляючи зацікавленість текстом для досягнення своїх цілей; складник навчання впродовж життя, а отже, змінний набір знань, навичок і стратегій, які особа формує за різних умов шляхом взаємодії з подібними собі та із суспільством загалом [10; 8]. Важливо навчати та поширювати знання, що читання – інструмент формування життєвої стратегії особистості. Це положення підкріплюється дослідженнями І. Кудінова, який вважає, що життєвий успіх кожної особистості пов'язаний із правильною побудовою власної стратегії. В даному контексті стратегія розглядається як головна частина будь-якої діяльності, а стратегія життя є головною, тому що визначає загальну мету дій, сили, засоби, а значить і способи вирішення поставлених перед нею завдань [15]. На думку дослідниці Ю. Гончаренко життєва стратегія є своєрідним способом організації власного життя особистості, виявляється в характеристиках суб'єктності, активності, цілепокладання, здатності до життєтворчості та вирішення життєвих суперечностей [16]. Основним напрямом стратегії життя є формування і знаходження такої життєвої позиції, яка дозволяє гармонізувати внутрішнє самовідчуття особистості із соціальним світом. Реалізація комплексу соціальної, культурної й психологічної проекції особистості на власне майбутнє залежить від освіченості, начитаності, культури споживання інформації.

Під час популяризації читання важливо звертатись до історії розвитку читання, оприлюднювати цікаві методики читання в українській початковій школі [7]. Але доцільно наголошувати і на сучасній ролі читання в умовах інформаційного суспільства. Важливо звертати увагу і на дослідження, пов'язані з самим терміном «читання», який розуміється як: унікальний

феномен культури, що пов'язаний як з індивідуально-психологічними особливостями особистості, так і соціальними факторами [6]. Потребують наукового узагальнення і самі функції читання з позицій реалій інформаційного суспільства: інформаційна, комунікативно-пізнавальна, емоційно-творча та інші. Г.Підлужна, О.Марущак зазначають, що поєднавши пізнавальну й естетичну функції художньої літератури, читання можна зробити не лише засобом пізнання навколишньої дійсності, розвитку самостійного мислення, а й сформувати за його допомогою високі естетичні ідеали, активну життєву позицію [7]. Доцільно більш детальніше актуалізувати і види читання в умовах інформаційного суспільства: для особистих, громадських, робочих цілей, отримання освіти, читання як діяльність, як процес, як спілкування, як творчість, як засіб відволікання від дійсності; як радість, насолода, відволікання від дійсності, розвага та дозвілля; як важливий засіб засвоєння культурних цінностей. На нашу думку, варто виокремити ще один вид читання як інструмент формування життєвої стратегії особистості.

Важливо популяризуючи читання в сучасному інформаційному суспільстві робити наголос, що читання покращує пам'ять, підсилює гостроту пам'яті, є профілактикою хвороби Альцгеймера, оскільки під час читання активізуються одразу 17 ділянок головного мозку, такі дані варті наводити у засобах масової інформації [14].

Освітянам і бібліотечним фахівцям варто наголошувати, що в умовах повномасштабної війни читання стає інструментом стресостійкості, це один із способів зберегти себе. У промоціях читання варто використовувати думки психологів, які вважають, що читання покращує психологічний стан та соціальні взаємодії. Регулярне читання може стати ефективною частиною стратегії зниження стресу та поліпшення якості життя [13].

Визначною є роль читання у становленні освіченої всебічної гармонійної компетентної особистості з розвиненим системним критичним мисленням, здатної протистояти ворожим ідеологемам і пропаганді в умовах російсько-української війни, за яких читання стає потужною зброєю; необхідністю кардинальних змін у протекції / промоції читання як усвідомлено вибраної дозвіллевої, освітньої практики і практики саморозвитку, формування стійкого інтересу до книгочитання [12].

Отже, теоретичні узагальнення, які можна зробити з публікацій у наукових статтях, засобах масової інформації, практичних збірниках, присвячених проблемі читання, що читання має унікальну здатність змінювати погляд на власне життя, допомагає реалізувати успішну власну стратегію розвитку, покращує когнітивне здоров'я, розвиває аналітичне мислення, спрямовує на планування мети, є ефективним і дієвим інструментом формування вцілому життєвої стратегії особистості.

Усім, хто долучається до реалізації Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія», особливо бібліотекарям важливо використовувати весь арсенал форм та методів популяризації читання серед українського суспільства, досліджувати історичні витоки читання, наводити сучасні дослідження та аргументи про значущість читання в умовах інформаційного суспільства, більше використовувати інформаційно-комунікаційні технології, поширювати тему значущості читання в засобах масової комунікації, соціальних мережах.

Висновки.

У процесі нашого дослідження ми проаналізували праці дослідників з теми читання, життєвої стратегії особистості, виокремили певні проблемні питання значущості читання. Акцентували увагу на читанні, як ключовому фактору розвитку людської особистості, її самореалізації. Відмітили, що читання поліпшує концентрацію та увагу, розвиває уяву. Обумовили, що

читання може бути потужним засобом для зниження стресу, що важливо в умовах війни і психологічного виснаження в якому наразі проживає українське суспільство. Запропонували серед видів читання виокремити читання як інструмент формування життєвої стратегії особистості. Наукова новизна нашої статті полягає в узагальненні факторів, які посилюють значущість читання для розвитку особистості, про що зазначено на державному рівні, у прийнятій Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія». Продемонстровано досвід популяризації читання в суспільстві із залученням бібліотечних форм та засобів, практичного досвіду роботи провідних бібліотек України на прикладі діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського. Рекомендовано бібліотекам використовувати сучасні форми популяризації читання, наголошувати на значущості читання для кожної особистості. У подальших дослідженнях плануємо звернути увагу на конкретні приклади використання інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотеках та закладах освіти, на взаємодію різних соціальних інститутів щодо промоції читання як інструменту формування життєвої стратегії особистості.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія». (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.06.2025).
2. Beard Roger. Reading – a personal and professional view. *Education 3-13*. 2021. VOL. 49.NO. 1. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1824698>.
3. Mesa Celia Zamudio. The Mind on Paper: Reading, Consciousness and Rationality, por David Olson (2016). *Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature* Vol. 11(2), May-June 2018. 91-99. DOI: <http://doi.org/10.5565/rev/jtl3.773>

4. Yasemin Baki. The Impact of Close Reading Strategies on Individual Innovativeness and Life Skills: Preservice Teachers Behav. Sci. 2024, 14 (9), 816. DOI: <https://doi.org/10.3390/bs14090816>

5. Yacobs-Pinson E. 25 Eye-Opening Statistics on Benefits of Reading. URL: <https://crowncounseling.com/statistics/benefits-of-reading/> (дата звернення: 14.07.2025).

6. Чепелева Н. Текст і читач: посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 124 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10285/1/text_i_chitach.pdf (дата звернення: 27.06.2025).

7. Підлужна Г., Марущак О. Становлення та розвиток методики читання в українській початковій школі (XIX - середина XX століття). *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 66. Т. 1. С.13-17 DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786>.

8. Баліка Л., Шелюк Г. Читання як важливий засіб соціалізації дитини: актуалізація поглядів ВО Сухомлинського. *Інноватика у вихованні*. 2019. Випуск 10. С.137-143. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiv.v1i10.203>

9. Білавич Г., Шетеля М. Формування читацької культури молодших школярів як актуальна проблема сьогодення. *Молодь і ринок*. 2020. № 2. С. 23-26 URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/211796/211881>. (дата звернення: 18.05.2025).

10. Кочерга О. Становлення позиції свідомого читача в учнів початкової школи: психофізіологічний аспект (чутливість до читацької компетентності). Початкова школа. 2018. № 3. С.11-15. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23504/> (дата звернення: 18.05.2025).

11. Серажим К. С. Культура читання в Україні. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2014. Т. 55. С. 44-52. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9670853/2014/55 (дата звернення: 18.05.2025).

12. Війна і психологічне виснаження: читання як один зі способів знизити рівень стресу (2024). URL: <https://ldn.org.ua/useful-material/viyna-i-psykholohichne-vysnazhennia-chytannia-iak-odyn-zi-sposobiv-znyzyty-riven-stresu/> (дата звернення: 18.05.2025).

13. Читання книг продовжує життя, якщо стає щоденною звичкою (2024) URL: <https://novosti-n.org.ua/ukraine/CHytannya-knyg-prodovzhuye-zhyttya-yakshho-staye-shhodennoyu-zvychkoyu-319080> (дата звернення: 18.05.2025).

14. Єфремова А.10 причин, чому наш мозок хоче читати. URL: https://starylev.com.ua/blogs/10-prychyn-chomu-nash-mozok-hoche-chytaty?srsId=AfmBOoo4qJKX5KWvCKuOKZglRdaLo_MtvKDaE_HvzYY-5I5ofJR1mh-F (дата звернення: 18.05.2025).

15. Кудінов І. Стратегія життя особистості як фактор розвитку суспільства: монографія. Запоріжжя: КСК-Альянс. 2015. 180 с. URL: https://socforecast.org.ua/wp-content/uploads/Kudinov_Life_Strategy_2015.pdf (дата звернення: 18.05.2025).

16. Гончаренко Ю. Життєві стратегії особистості: психологічний аналіз. *Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки*. 2017. № 2. С.79-83.

17. Читання як життєва стратегія: Зб. наук. та наук.-метод. пр. [ред. кол. І. Б. Вашеньяк (гол.) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ХОІППО імені Анатолія Назаренка, 2023. 193 с. URL: <https://hoippo.km.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%A7%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%8F%D0%BA->

%D0%B6%D0%B8%D1%82%D1%82%D1%94%D0%B2%D0%B0-
%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D
1%8F-26.10..23.pdf (дата звернення: 18.05.2025).

18. Стратегія розвитку читання в бібліотеках: інноваційність, креатив, інтереси громади [Текст]: метод. Пропозиції. Упоряд. Ю. Амелеченко. Одеса, 2023. 8 с. URL: <https://biblioteka.od.ua/strategiya-rozvytku-chytannya-v-bibliotekah-innovatsijnist-kreatyv-interesy-gromady-metodychni-propozytsiyi/> (дата звернення: 18.05.2025).